

Deskriptive analyser af de unges brug af forberedende tilbud

14. oktober 2016

Resume

I denne analyse undersøges unges forløb efter grundskolen, og indtil de gennemfører en ungdomsuddannelse. For de unge, der ikke har gennemført en ungdomsuddannelse, undersøges deres forløb indtil udgangen af det kalenderår, hvor de fylder 23 år.

Formålet med analysen er at undersøge, hvad de unge foretager sig umiddelbart efter grundskolen, hvornår – og om – de opnår en ungdomsuddannelse, og hvad de foretager sig undervejs i deres forløb. Fokus i analysen er i særlig grad på de unges brug af såkaldte forberedende tilbud.

De forberedende tilbud er tilbud, der ligger mellem grundskole og ungdomsuddannelser og som primært henvender sig til unge, der har brug for faglig eller personlig opkvalificering, før de kan starte på en ungdomsuddannelse eller komme i beskæftigelse. De forberedende tilbud benyttes også i høj grad af unge, som er faldet fra en ungdomsuddannelse og som har brug for faglig eller personlig opkvalificering for at påbegynde en ungdomsuddannelse igen.

I analysen indgår følgende forberedende tilbud: produktionsskole, almen voksenuddannelse (AVU), forberedende voksenundervisning (FVU), ordblindeundervisning for voksne (OBU), frie fagskoler, (ungdoms)højskoler, ungdomsskoler, erhvervsgrunduddannelsen (EGU), og særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU).

I analysen sammenlignes brugerne af de forberedende tilbud med unge, som ikke har brugt et forberedende tilbud. I analysen undersøges i hvilken grad – og hvornår – brugere af forberedende tilbud opnår en ungdomsuddannelse, hvor mange forberedende tilbud de bruger, og hvor lang tid de opholder sig i forberedende tilbud. Derudover undersøges det også, hvad der karakteriserer gruppen af unge, der bruger de forberedende tilbud, samt i hvilken grad de unge modtager ydelser i regi af beskæftigelsesindsatsen og benytter forberedende tilbud i regi af beskæftigelsesindsatsen.

Endelig undersøges de unges beskæftigelsesgrad med det formål at belyse, hvilken rolle beskæftigelse har for unge, som endnu ikke har gennemført en ungdomsuddannelse. I forlængelse heraf undersøges brugere af de forberedende tilbuds sandsynlighed for at opnå en ungdomsuddannelse eller komme i varig beskæftigelse. Formålet med denne analyse er at undersøge en sammenhæng mellem brug af forberedende tilbud og opnået ungdomsuddannelse og varig beskæftigelse. Analysen er således ikke en effektanalyse af de forberedende tilbud.

Analysen kortlægger forløbene for alle unge, som er fyldt 14 år i perioden 2003-2005 og var bosiddende i Danmark. Dermed indgår i alt tre ungdomsårgange i analysen, svarende til næsten 200.000 unge. De unge følges, indtil de opnår en ungdomsuddannelse eller senest indtil udgangen af det kalenderår, hvor de fylder 23.

I *boks 1* er analysens hovedfund opsummeret.

Boks 1**Analysens hovedfund**

- 16 pct. af *alle* unge – svarende til ca. 10.000 unge pr. årgang – er hverken i gang med en ungdomsuddannelse eller har gennemført en ungdomsuddannelse, når de fylder 23 år.
- 75 pct. af den gruppe unge (som hverken har gennemført en ungdomsuddannelse eller er i gang hermed som 23-årige) er enten ledige, uden for arbejdsstyrken eller er fortsat i gang med et forberedende tilbud.
- 1 ud af 5 unge påbegynder et eller flere forberedende tilbud på et tidspunkt. Dette svarer til ca. 13.000 unge pr. årgang.

Kun 27 pct. af *brugerne* af de forberedende tilbud har gennemført en ungdomsuddannelse, når de er 23 år. Til sammenligning har 76 pct. af alle unge gennemført en ungdomsuddannelse, når de er 23 år.

- Brugere af forberedende tilbud er generelt mere ressourcetsvage end andre unge og har fx lavere folkeskolekarakterer – hvis nogen karakterer overhovedet – lavere socioøkonomisk baggrund mv. Der er ikke noget entydigt mønster i brugen af de forberedende tilbud. Tværtimod indgår de forberedende tilbud i op til 200 forskellige kombinationer i de unges forløb. Derudover er der heller ikke stor socioøkonomisk forskel i gruppen af unge på hhv. produktionsskole, almen voksenuddannelse (AVU), forberedende voksenundervisning (FVU) og erhvervsgrunduddannelsen (EGU).
- Nogle unge bruger mange forberedende tilbud. Omkring 2 pct. af *brugerne* af de forberedende tilbud – svarende til mere end 300 unge pr. årgang – har brugt fire eller flere tilbud. Det er særligt produktionsskole, almen voksenuddannelse (AVU) og forberedende voksenundervisning (FVU), som de unge bruger.
- Unge, der bruger forberedende tilbud på et tidspunkt i deres forløb, starter lige så ofte på et forberedende tilbud lige efter grundskolen som de starter på en ungdomsuddannelse lige efter grundskolen.
- Hver femte af de 18-23-årige i de forberedende tilbud modtager ydelser i regi af beskæftigelsesindsatsen. Dette svarer til omkring 300-400 unge per årgang i det forberedende system. Unge kontantshjælpsmodtagere bruger især produktionsskole, AVU og FVU som en del af deres beskæftigelsesindsats.
- For den gruppe af unge som starter sent på en ungdomsuddannelse, ser det ud til, at brug af forberedende tilbud kan øge sandsynligheden for at gennemføre eller være i gang med en ungdomsuddannelse som 23-årig. Der ses derudover en lille tendens til, at antallet af måneder i beskæftigelse øger sandsynligheden for at gennemføre en ungdomsuddannelse.
- Der ses en tendens til at tid brugt i erhvervsgrunduddannelsen (EGU) øger sandsynligheden for, at de unge enten gennemfører en ungdomsuddannelse eller er i gang hermed som 23-årige samt øger sandsynligheden for at komme i varig beskæftigelse.

1. Indledning

Regeringen har nedsat *Ekspertgruppen om bedre veje til en ungdomsuddannelse*, som skal afrapportere [ultimo 2016]. Ekspertgruppen skal komme med anbefalinger til regeringen omkring, hvordan flere unge får en ungdomsuddannelse, vælger den rigtige uddannelse første gang, samt vælger uddannelser, der fører dem i job eller i videre uddannelse.

Genstandsfeltet for ekspertgruppens arbejde er de såkaldte forberedende tilbud, der ligger mellem grundskole og ungdomsuddannelser og som primært henvender sig til unge, der har brug for faglig eller personlig opkvalificering, før de kan starte på en ungdomsuddannelse eller komme i beskæftigelse. De forberedende tilbud benyttes også i høj grad af unge, som er faldet fra en ungdomsuddannelse og som har brug for faglig eller personlig opkvalificering for at påbegynde en ungdomsuddannelse igen.

Ekspertgruppen har igangsat en række analyser af de forberedende tilbud og de unges vej gennem uddannelsessystemet herunder analyser af effektfulde værktøjer og metoder til bedre overgange og en analyse af styrings- og incitamentsstrukturer på området.

Nærværende analyse er en deskriptiv statistisk analyse af de unges forløb. Formålet med analysen er at undersøge, hvad de unge foretager sig umiddelbart efter grundskolen, hvornår – og om – de opnår en ungdomsuddannelse, og hvad de foretager sig undervejs i deres forløb. Fokus i analysen er i særlig grad på de unges brug af såkaldte forberedende tilbud. For de unge, der ikke har opnået en ungdomsuddannelse, undersøges deres forløb indtil udgangen af det kalenderår, hvor de fylder 23 år. Analysen kortlægger forløbene for alle de unge, som er fyldt 14 år i perioden 2003-2005. Dermed indgår i alt tre ungdomsårgange i analysen, svarende til næsten 200.000 unge.¹

Disse kohorter er valgt, da dette muliggør, at de unge både kan følges over en længere tidsperiode, mens det samtidig ikke er mere end ca. 7 år efter, de har forladt grundskolen, *jf. bilag 1, hvori undersøgelsens analysemetode uddybes.*

I analysen indgår følgende forberedende tilbud: produktionsskole, almen voksenuddannelse (AVU), forberedende voksenundervisning (FVU), ordblindeundervisning for voksne (OBU), frie fagskoler, (ungdoms)højskoler, erhvervsgrunduddannelsen (EGU), særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU)² og ungdomsskoler.³

STU og EGU indgår i analysen som forberedende tilbud, *jf. ekspertgruppens kommissorium.* Det bemærkes dog, at STU og EGU regnes for at være ungdomsuddannelser ifm. med målingen af 95-procents-målsætningen.⁴ Det bemærkes desuden, at det ofte

¹ Det bemærkes, at analysen vil vise en adfærd blandt de unge, som ligger før EUD-reformen fra 2015, gymnasiereformen fra 2016 og beskæftigelsesreformen fra 2014.

² STU blev oprettet i 2007, hvorfor den yngste årgang i analysen har haft begrænset mulighed for at benytte STU.

³ Træningsskolens arbejdsmarkedsuddannelse (TAMU) og den kombinerede ungdomsuddannelse (KUU) indgår i ekspertgruppens kommissorium som forberedende tilbud, men indgår ikke som selvstændige tilbud i denne analyse. TAMU indgår ikke i analysen, fordi der ikke findes centralt indsamlet information om brugerne af disse tilbud. KUU indgår ikke, fordi de første elever først forventes at afslutte i 2017.

⁴ 95-procents-målsætningen går på at alle unge skal gennemføre mindst en ungdomsuddannelse og måles via profilmodellen.

vil gælde for STU-elever, at succeskriteriet for disse unge ikke nødvendigvis er at opnå en anden ungdomsuddannelse.

I analysen benyttes Danmarks Statistiks opgørelse over ungdomsuddannelser med undtagelse af EGU, som i Danmarks Statistik opgøres som en ungdomsuddannelse, men som i ekspertgruppens kommissorium indgår som et forberedende tilbud.

Analysen er en forløbsanalyse og er overordnet set deskriptiv. Analysen falder i fem dele:

- 1) *Først* beskrives hovedvejene for alle 200.000 unge, herunder i hvilken grad – og hvornår – de unge opnår en ungdomsuddannelse, hvad de foretager sig umiddelbart efter grundskolen, hvor mange forberedende tilbud de bruger, og hvor lang tid de opholder sig i det forberedende system.
- 2) *Dernæst* undersøges, hvad der karakteriserer den gruppe af unge, som bruger de forberedende tilbud, herunder deres brug af forberedende tilbud, socioøkonomiske baggrund mv.
- 3) *Herefter* undersøges hvor mange unge, der modtager kontanthjælp og bruger forberedende tilbud i regi af deres beskæftigelsesindsats.
- 4) *Derefter* undersøges beskæftigelsesgraden efter grundskolen for alle 200.000 unge med det formål at belyse, om der generelt er forskel på unge i forberedende tilbud og unge, der er i beskæftigelse.
- 5) *Slutteligt* undersøges brugere af de forberedende tilbuds sandsynlighed for at opnå en ungdomsuddannelse eller komme i varig beskæftigelse.

1.1 Overordnet karakteristik af det forberedende område

De forberedende tilbud er som beskrevet ovenfor uddannelses tilbud, der ligger mellem grundskole og ungdomsuddannelser, og som primært henvender sig til unge, der har brug for faglig eller personlig opkvalificering, før de kan påbegynde en ungdomsuddannelse eller komme i beskæftigelse.

Tabel 1 viser en oversigt over de forskellige forberedende tilbud, der indgår i analysen, herunder typisk indhold, primær målgruppe, mulighed for forsørgelse mv., *jf. tabel 1*. Det bemærkes derudover, at der gælder forskellige regler for optag og visitation for de forskellige tilbud.

Tabel 1				
Oversigt over de forberedende tilbud, der indgår i analysen				
	Typisk indhold	Målgruppe	Aktivitet pr. Årgang***	Forsørgelse
Særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU)	Undervisning, praktisk træning og praktik i virksomheder/institutioner	Unge med særlige behov	900	Uddannelsesydelse, førtidspension mv. i det omfang de ellers er berettigede
Frie fagskoler	Praktisk og almen undervisning	Unge over 16	350	Ikke SU-berettigede
Ordblindeundervisning for voksne (OBU)	Læse- og skrive-undervisning	Voksne	1.000	SVU* for kursister over 20 år
Ungdomsskoleforløb	Kurser fx i dansk og matematik.	14-17-årige	50	-
Erhvervsgrunduddannelsen (EGU)	80 pct. praktisk og 20 pct. undervisning	Unge under 30	1.000	Skoleydelse og overenskomstløn under praktik*
(Ungdoms)højskoler	Kurser af både praktisk og teoretisk karakter	- 16½ -19-årige - Personer over 17½	850	-
Forberedende voksenundervisning (FVU)	Enkeltfagsundervisning i dansk og matematik	Voksne	2.400	Mulighed for SVU**
Produktionsskole	Praktisk arbejde og undervisning i værksteder	Unge under 25	7.250	Produktionsskoleydelse
Almen voksenuddannelse (AVU)	Enkeltfagsundervisning i alment fag på grundskoleniveau	Voksne	5.150	SU (fuldtidsstuderende), uddannelseshjælp (ledige), SVU (i særlige tilfælde)

Anm.: Det bemærkes, at tilbuddene i denne analyse ikke inkluderer 10. klassesforløb. Det vil sige, at frie fagskoler kun dækker over korte og lange forløb på skolerne og er eksklusiv STU og 10. klassesforløb.

Produktionsskole er ligeledes ekskl. 10. klassesforløb. Ungdomsskole dækker kun over kortere forløb uden klassebetegnelse. Det bemærkes desuden, at målgruppen for tilbuden i denne forbindelse dækker over den til tilbuddet tiltænkte målgruppe og ikke nødvendigvis den faktiske brugergruppe.

*Skoleydelsessatsen på EGU varierer alt efter, om den unge er over eller under 18 år.

**SVU er statens voksenuddannelsesstøtte, som svarer til højeste dagpengesats.

*** Aktivitet pr. årgang er opgjort som antal unge pr. årgang som har påbegyndt det givne forberedende tilbud.

Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling samt sekretariatets egne beregninger på Lovmodellens datagrundlag pba. fuldtællinger af hele befolkningen .

1.2 Kort om metoden

For at kunne undersøge de unges forløb og brug af forberedende tilbud, er det nødvendigt at følge de unge over en længere årrække. I analysen følges de unge derfor fra det år, de fylder 14 (som regel 8. klasse), og i en periode på ni år – dvs. indtil udgangen af det kalenderår, hvor de fylder 23 år. Observationen af den unge stopper dog,

hvis han eller hun opnår en ungdomsuddannelse.⁵ Typisk vil en ung altså blive fulgt op til syv år efter vedkommende har forladt grundskolen.

23 år er valgt, da dette muliggør, at de unge både kan følges over en længere tidsperiode, mens det samtidig ikke er mere end ca. 7 år efter de har forladt grundskolen.

Analysen tager udgangspunkt i relevante registre, hvori information om de unges uddannelsesforløb samt beskæftigelsesdata og data om de unges socioøkonomiske baggrund fremgår.⁶ Der er således data for bl.a. køn, etnicitet, bopælskommune, karakterer fra folkeskolen, familiestruktur (hjemmeboende, udeboende mv.), medicinforbrug, kriminalitet samt forældrenes uddannelse, indkomst og arbejdsmarkedstilnytning. Disse data er indhentet fra året den unge fylder 14 år på den måde at sikre, at information om de unges forløb afspejler deres udgangspunkt og ikke valg truffet senere i den unges forløb.

Analysen indeholder som beskrevet ovenfor ni forberedende tilbud. Det gælder for en del af de institutioner, der udbyder de forberedende tilbud, at de også har elever indskrevet på hele 8./9./10.-klasesforløb. Det gælder bl.a. de frie fagskoler og ungdomsskolerne. Disse forløb indgår ikke i analysen som forberedende tilbud, men indgår i data som hhv. grundskoleforløb og 10.-klasesforløb.

Unge som påbegynder en videregående uddannelse uden af have gennemført en ungdomsuddannelse indgår i data til at have afsluttet en ungdomsuddannelse den dag de påbegynder en videregående uddannelse.⁷

Endeligt bemærkes det, at STU blev oprettet i 2007. Det var derfor ikke muligt for analysens ældste årgang at benytte STU direkte efter grundskolen.

Undersøgelsens databehandling uddybes i *bilag 1*.

2. De unges forløb efter grundskolen

I dette afsnit gives en overordnet beskrivelse af de unges forløb efter grundskolen, indtil de opnår en ungdomsuddannelse eller fylder 23 år. Formålet er at skitsere de unges typiske hovedveje gennem "systemet" samt *hvor mange* unge og *hvilke* unge, der befinder sig på de enkelte hovedveje.

Analysen viser, at størstedelen af de unge har en relativt direkte vej fra grundskole til gennemført ungdomsuddannelse. Der er imidlertid også mange unge, som har omveje i form af forberedende tilbud, afbrudte ungdomsuddannelser, perioder med beskæftigelse mv.

Nedenstående *figur 1* illustrerer de unges aktiviteter, når de er fra 15 år⁸ til 23 år. Således giver figuren et billede af, hvor stor en *andel* af de unge (y-aksen) der – på det

⁵ Afgrænsningen af ungdomsuddannelser følger Danmarks Statistiks opdeling af uddannelser med undtagelse af EGU, der af Danmarks Statistik opgøres som en ungdomsuddannelse. Unge som starter i en videregående uddannelse uden af have gennemført en ungdomsuddannelse, kodes til at have afsluttet en ungdomsuddannelse den dag de starter den videregående uddannelse.

⁶ Disse registre er en del af datagrundlaget for Lovmodellen.

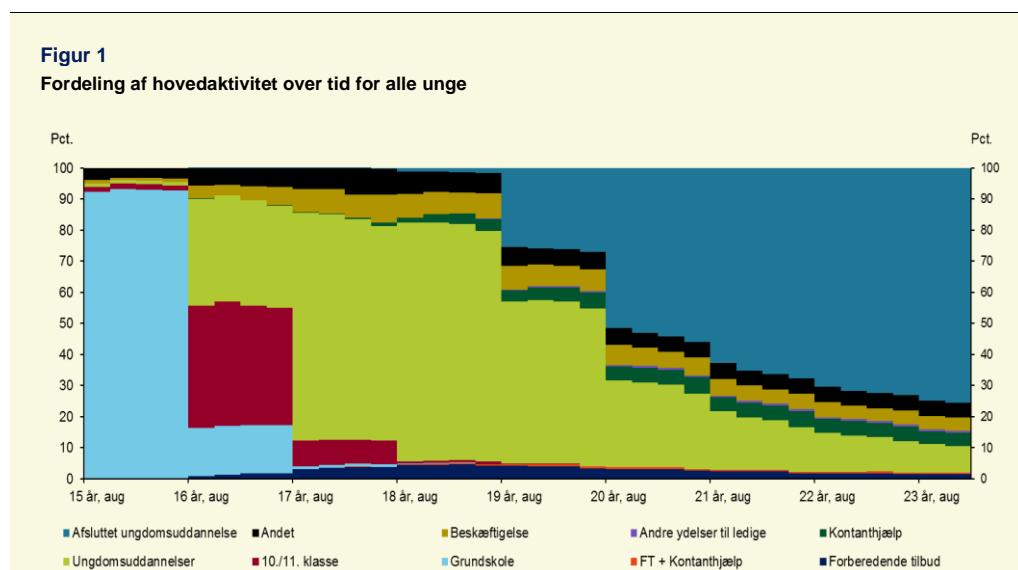
⁷ Det er fx muligt at blive optaget på pædagoguddannelsen med fire HF-fag.

pågældende tidspunkt (x-aksen) – er i gang med fx en ungdomsuddannelse eller et forberedende tilbud, modtager ydelser mv.

Figuren medtager aktivitet for de unge, indtil de opnår en ungdomsuddannelse, og medtager derfor ikke aktivitet for videregående uddannelser eller beskæftigelse efter endt ungdomsuddannelse. Andet-kategorien dækker bl.a. over unge på førtidspension, revalidering, unge som er flyttet til udlandet eller unge, som ikke kan indplaceres i de andre kategorier.

Overordnet set tegner figuren et billede af, at mange unge efter grundskolen (lyseblå) går i 10. klasse (rød) og dernæst fortsætter i ungdomsuddannelse (grøn). En del unge tager dog også forberedende tilbud (mørkeblå), hvor aktiviteten er størst omkring 18-19-årsalderen.

Nogle unge kommer over i beskæftigelsessystemet, hvor de modtager en ydelse (fx kontanthjælp⁹ – den mørkegrønne markering). Hertil er en del unge løbende i ordinær beskæftigelse (gul).¹⁰ Figuren viser således også, at størstedelen af de unge har en ungdomsuddannelse (den blå markering i øverste højre hjørne) allerede fra omkring 19-20-årsalderen.

Anm.: Fordelingen af de unges hovedaktiviteter vist for februar, maj, august og november fra august det år, den unge fyldte 15, frem til november det år, den unge fyldte 23. Når den unge har færdiggjort en ungdomsuddannelse følges deres aktiviteter ikke længere, derfor indgår der bl.a. ikke information om videregående uddannelse. "Andet" dækker bl.a. over unge på førtidspension, revalidering, unge som er flyttet til udlandet eller unge, som ikke kan indplaceres i de andre kategorier. Beskæftigelse dækker her over en måned med A-indkomst, hvor den unge ikke samtidig har været i uddannelse eller modtaget kontanthjælp eller andre indkomsterstøttende ydelser. Kontanthjælp dækker også over personer der var på den daværende starthjælp og integrationsydelse.

Kilde: Sekretariatets egne beregninger på Lovmodellens datagrundlag pba. fuldtællinger af hele befolkningen.

⁸ En ung vil typisk starte i 9. klasse som 15-årig.

⁹ Det bemærkes, at der d. 1. januar 2014 indtrådte en ny kontanthjælpsreform som ændrede både ydelse og regler for de unge ledige under 30 år uden en erhvervskompetencegivende uddannelse. I dag får de unge bl.a. et uddannelsespålæg og vil få ydelsen "uddannelseshjælp" i stedet for kontanthjælp. Denne periode er imidlertid uden for analysens dataperiode.

¹⁰ Ordinær beskæftigelse er defineret som måneder hvor den unge har en A-indkomst og hvor den unge ikke samtidig er under uddannelse, i aktivering eller modtager indkomsterstøttende overførelser fra det offentlige.

9 hovedveje efter grundskolen

Som det fremgår af ovenstående *figur 1*, har ca. 76 pct. af de unge gennemført en ungdomsuddannelse, når de fylder 23 år (den blå markering), ca. 8 pct. er i gang med en ungdomsuddannelse (den grønne markering) og resten (ca. 16 pct.) har hverken påbegyndt eller er i gang med en ungdomsuddannelse.

De unges veje efter grundskolen kan overordnet grupperes efter to forhold:

1. Om de har gennemført en ungdomsuddannelse¹¹ ved udgangen af det kalenderår, hvor de fylder 23 år.
2. Hvordan deres forløb har været lige efter grundskolen (om de har taget forberedende tilbud, og om dette er sket efter grundskolen, eller efter frafald på ungdomsuddannelse mv.).

Med disse to kriterier kan der i alt optegnes ni primære "hovedveje", *jf. figur 2*. Figuren illustrerer således både de unges uddannelsesstatus ca. syv år efter grundskolen og hvad de unge umiddelbart foretager sig efter grundskolen. For størstedelen af de unge (92 pct.) påbegyndes det første forløb efter grundskolen inden for et år. For unge i hovedvej 1 er det 97 pct.

På den måde kan hovedvejene sige noget om de unges overordnede veje "ind" og "ud" af systemet.

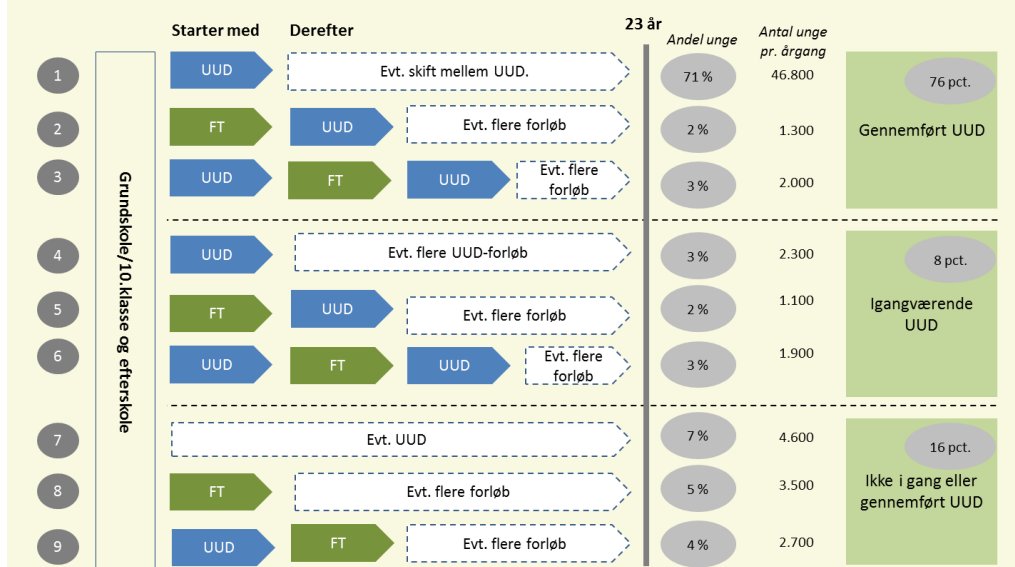
---

¹¹ Afgrænsningen af ungdomsuddannelser følger Danmarks Statistiks opdeling af uddannelser med undtagelse af EGU, der af Danmarks Statistik opgøres som en ungdomsuddannelse. Unge som starter i en videregående uddannelse uden at have gennemført en ungdomsuddannelse, kodes til at have afsluttet en ungdomsuddannelse den dag de starter den videregående uddannelse.

Figur 2

Ni primære hovedveje blandt de unge

Anm.: Hovedvejene dækker over alle tre årgange i analysen dvs. knap 200.000 unge. UUD dækker over en påbegyndt ungdomsuddannelse og FT over et påbegyndt forberedende tilbud. Forberedende tilbud er defineret som ophold på frie fagskoler (korte og lange forløb), forløb på produktionsskoler (ekskl. 10. klasse), ophold på højskoler eller ungdomshøjskoler, AVU, FVU, OBU, STU, EGU og forløb på ungdomsskoler uden klasseangivelse. De stiplede bokse kan dække over flere påbegyndte ungdomsuddannelser, forberedende tilbud, perioder med beskæftigelse eller pauser, hvor den unge ikke foretager sig noget.

Kilde: Sekretariatets egne beregninger på Lovmodellens datagrundlag pba. fuldtællinger af hele befolkningen.

Som figuren viser, tager langt de fleste unge (71 pct.) en mere eller mindre direkte vej til en ungdomsuddannelse uden at bruge forberedende tilbud (hovedvej 1). Resten af de unge, der har gennemført en ungdomsuddannelse som 23-årige, er enten startet på et forberedende tilbud (hovedvej 2) eller en ungdomsuddannelse (hovedvej 3) efter grundskolen. For begge hovedveje gælder det, at deres samlede forløb kan dække over skift mellem forberedende tilbud og afbrudte ungdomsuddannelser – men de har alle *gennemført* en ungdomsuddannelse, når de er 23 år.

Unge i hovedvej 4-6 har det til fælles, at de alle *er i gang med* en ungdomsuddannelse, når de er 23 år. Mens unge i hovedvej 4 aldrig har påbegyndt et forberedende tilbud, kan unge i hovedvej 5 og 6 have været i forberedende tilbud, afbrudte ungdomsuddannelser, beskæftigelse, pauser mv.

Unge i hovedveje 7-9 har det til fælles, at de *hverken har gennemført eller er i gang med* ungdomsuddannelse, når de er 23 år. Unge i hovedvej 7 (7 pct. af alle unge), har aldrig påbegyndt et forberedende tilbud, men kan godt have påbegyndt en ungdomsuddannelse for at falde fra igen.

Endelig har unge i hovedvej 1, 4 og 7 det tilfælles, at de aldrig har været i et forberedende tilbud. Resten – svarende til ca. 1 ud af 5 unge – har påbegyndt et forberedende tilbud på et tidspunkt.

Unge i hovedvej 2, 5 og 8 har det tilfælles, at de har påbegyndt et forberedende tilbud som det første efter grundskolen, mens unge i hovedvej 3, 6 og 9 har det til fælles, at de har påbegyndt en ungdomsuddannelse som det første efter grundskolen.

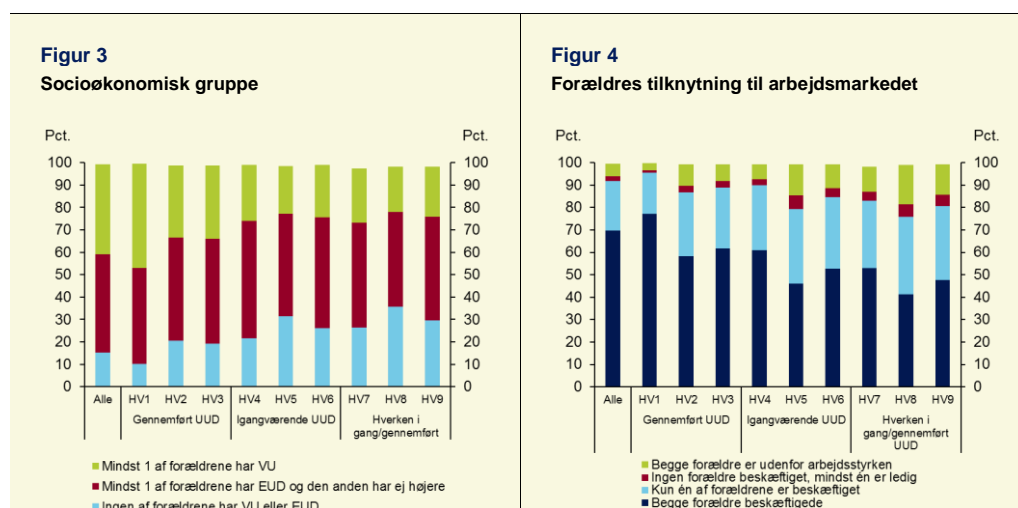
Generelt kan man sige, at brugerne af de forberedende tilbud lige så ofte starter på et forberedende tilbud efter grundskolen, som de starter på et forberedende tilbud efter de er faldet fra en ungdomsuddannelse.

Disse ni hovedveje vil i det efterfølgende blive brugt til at give en karakteristik af de unge og til at undersøge forskelle mellem unge med forskellige hovedveje gennem systemet.

Karakteristik af de unge på tværs af hovedveje

De unges karakteristika varierer på tværs af hovedveje. Der er generelt en tendens til at jo "numerisk højere" hovedvej, des svagere socioøkonomisk baggrund har den unge. Dertil kommer at unge, som ikke har brugt et forberedende tilbud, generelt har en stærkere socioøkonomisk baggrund end brugere af forberedende tilbud.

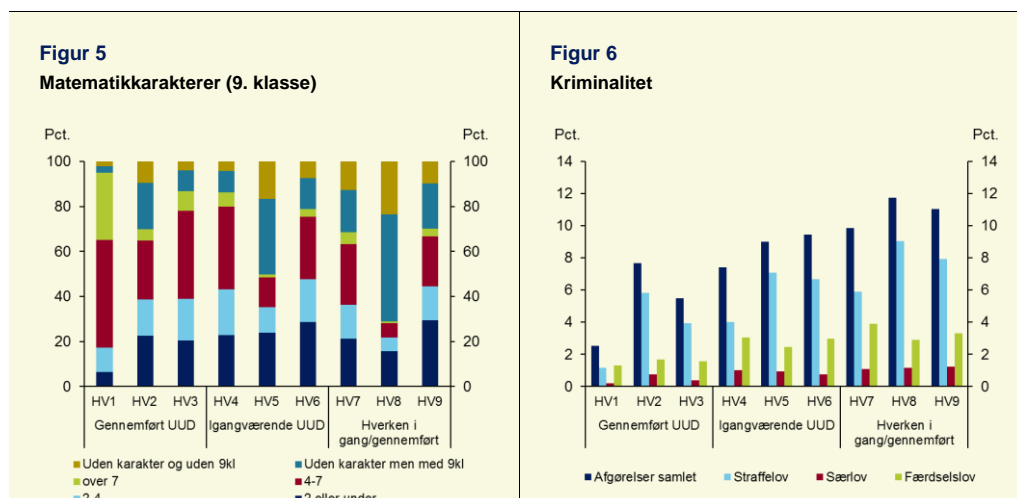
Således er forældrenes uddannelsesniveaux højest i hovedvej 1, og faldende i de andre hovedveje, *jf. figur 3*. Flere af de unges forældre er uden for arbejdsstyrken i hovedvej 5-9 end i hovedvej 1-2, *jf. figur 4*.

Anm.: Hovedveje 1-9 er beskrevet i *figur 2*. VU står for videregående uddannelse, mens EUD står for en erhvervsuddannelse. Den socioøkonomiske gruppering er baseret på forældrenes højeste fuldførte uddannelse det år, den unge fyldte 14 år. På samme måde er forældres tilknytning til arbejdsmarkedet målt det år, den unge fyldte 14 år. Hvis der ikke findes information om mindst en forældre er den unge udeladt for opgørelsen.

Kilde: Sekretariatets egne beregninger på Lovmodellens datagrundlag pba. fuldtællinger af hele befolkningen.

Hertil kommer, at en stor andel af de unge i hovedveje 7-9 ikke har karakterer fra folkeskolens afgangsprøve i 9. klasse (matematik). Det bemærkes dog samtidig, at en relativt stor andel (23 pct.) af de unge i hovedvejene 7-9 (de unge, der ikke gennemfører en ungdomsuddannelse) faktisk har karakterer over 4, *jf. figur 5*.

Anm.: Hovedveje 1-9 er beskrevet i figur 2. Hvis de unge har aflagt 9.-klassesprøver i mere end et skoleår, benyttes information fra det første skoleår. Kategorien "uden karakterer og uden 9. klasse" dækker over unge, som ikke har karakterer, fordi de ikke har været indskrevet i en 9. klasse i maj måned på noget tidspunkt. Kategorien "uden karakterer, men med 9. klasse" dækker over unge, som ikke har aflagt afgangsprøve, men som har været indskrevet i en 9. klasse i maj måned i mindst ét år. Grundet den kriminelle lavalder på 15 år måles de unges kriminalitet som domme for kriminalitet, den unge har begået det år, han/hun fyldte 16 år. Kategorien "afgørelser samlet" dækker over alle afgørelser inden for hhv. færdselslov, særlov og straffelov.

Kilde: *Figur 5*: Sekretariatets egne beregninger på Lovmodellens datagrundlag pba. fuldtællinger af hele befolkningen. *Figur 6*: Sekretariatets egne beregninger på Lovmodellens datagrundlag pba. 33 pct.-stikprøve af befolkningen.

Der er en større andel ikke-vestlige indvandrere og efterkommere i hovedvej 7-9 end fx i hovedvej 1-2. En relativ stor andel af de unge i hovedvej 8 har købt psykofarmaka¹² hvilket dog skal ses i lyset af, at der er mange STU-elever i hovedvej 8, *jf. figurer i bilag 2*. Flere unge har begået kriminalitet i hovedvej 5-9 end i hovedvej 1-4, *jf. figur 6*.

Den stærkeste sammenhæng er således mellem de unges baggrundskarakteristika og deres uddannelsesstatus som 23-årige. Dertil er der en mindre sammenhæng mellem de unges baggrundskarakteristika og deres forløb, hvor brugere af forberedende tilbud generelt har svagere baggrundskarakteristika end unge, der ikke har været i forberedende tilbud.

3. Brugere af forberedende tilbud

I dette afsnit gives en karakteristik af brugerne af de forberedende tilbud. Formålet er dels at undersøge brugere af forberedende tilbuds socioøkonomiske baggrund og dels deres brug af forberedende tilbud, herunder i hvilken grad og om disse unge gennemfører en ungdomsuddannelse.

Brugere af forberedende tilbuds forløb og brug af tilbud

Ca. 1 ud 5 unge har påbegyndt et forberedende tilbud på et tidspunkt. Langt de fleste unge, der har været i forberedende tilbud, har ikke gennemført en ungdomsuddan-

¹² Det skal bemærkes at der i analysen er brugt en bredere medicinkategori end blot psykofarmaka, nærmere bestemt klassificeringen ATC N. ATC N dækker over medicin til nervesystemet. Den brede ATC N-klassificering skal derfor ses som en proxy for de unges brug af psykofarmaka.

nelse¹³ og er ikke kommet i varig beskæftigelse, når de fylder 24 år,¹⁴ *jf. tabel 2*. Blandt disse unge har kun 27 pct. afsluttet en ungdomsuddannelse, 25 pct. er i gang med en ungdomsuddannelse og 48 pct. er hverken i gang med eller indehavere af en ungdomsuddannelse, når de er 23 år.

Dette billede er nogenlunde ens på tværs af de forskellige forberedende tilbud, *jf. tabel 2*. Eksempelvis er 27 pct. af de unge, som har gået på produktionsskole, i gang med en ungdomsuddannelse, når de er 23 år, og 23 pct. har gennemført en ungdomsuddannelse. Resten er hverken i gang med en ungdomsuddannelse eller har gennemført en ungdomsuddannelse.

Dertil kommer, at kun en lille andel af disse unge (mellem 3 og 20 pct. afhængig af tilbud) har været i varig beskæftigelse i deres 25. år, *jf. tabel 2*.

	Tabel 2 Opnået uddannelses/beskæftigelsesstatus i pct. for brugere af forberedende tilbud		
	Uddannelsesstatus (det år de unge fylder 23 år)		Beskæftigelsesstatus (opgjort som mindst 10 mdr. beskæftigelse, det år de unge fylder 24 år)
	I gang med en ungdomsuddannelse	Opnået ungdomsuddannelse	I beskæftigelse
STU	5	1	3
Frie fagskoler	14	33	12
Ordblindeundervisning	20	23	15
Ungdomsskole	22	18	8
EGU	21	13	20
(Ungdoms)højskoleophold	22	33	11
FVU	25	18	12
Produktionsskoler	27	23	15
AVU	28	25	12
Alle unge i FT	25	27	14
Alle unge	8	76	19

Anm.: Det bemærkes, at erhvervsgrunduddannelsen (EGU) og særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU) tæller som forberedende tilbud og ikke som ungdomsuddannelser, *jf. ekspertgruppens kommissorium*. Frie fagskoler dækker kun over korte og lange forløb, produktionsskole er ekskl. 10. klasse og ungdomsskole dækker kun over forløb uden klassebetegnelse. Uddannelsesstatus er målt december det år, den unge fyldte 23 år.

Beskæftigelsesstatus er målt det år, den unge fyldte 24 år, og dækker over unge som har haft mindst 10 måneders beskæftigelse i kalenderåret med mindst 130 timer om måneden – svarende til 30 timer pr. uge.

Kilde: Sekretariatets egne beregninger på Lovmodellens datagrundlag pba. fuldtællinger af hele befolkningen.

¹³ Afgrænsningen af ungdomsuddannelser følger Danmarks Statistiks opdeling af uddannelser med undtagelse af EGU, der af Danmarks Statistik opgøres som en ungdomsuddannelse. Unge som starter i en videregående uddannelse uden af have gennemført en ungdomsuddannelse, kodes til at have afsluttet en ungdomsuddannelse den dag de starter den videregående uddannelse.

¹⁴ Varig beskæftigelse er målt i det år de fylder 24, da det sammenholdes med brug af forberedende tilbud frem til og med det år den unge fylder 23.

Det bemærkes, at disse unge kan være gået i gang med en ungdomsuddannelse i løbet af det år, de fylder 24. Denne gruppe unge vil imidlertid ikke fremgå i nogle af søjlerne i tabellen.

At kun en lille andel af brugere af forberedende tilbud har gennemført en ungdomsuddannelse det år, de fylder 23 år, skal ses i lyset af, at mange unge efter et forberedende tilbud ikke starter direkte på en ungdomsuddannelse, men på et nyt forberedende tilbud, *jf. tabel 3* og dermed kommer til at bruge lang tid i de forberedende tilbud.

Blandt unge, som har haft et forløb på et erhvervsrettet forberedende tilbud (EGU, produktionsskoler, frie fagskoler) er der 47 pct., som starter på en ungdomsuddannelse som deres næste uddannelse, mens 21 pct. af disse unge påbegynder et nyt forløb på et erhvervsrettet forberedende tilbud, og 16 pct. påbegynder et AVU-, FVU- eller OBU-forløb.

Der er specielt mange af de unge, som har været i AVU, FVU eller OBU, som bagefter forsætter i endnu et forløb på ét af disse tilbud (48 pct.). Dette skal dog ses i lyset af, at AVU og FVU er bygget op som enkeltfagskurser, hvorfor der naturligt kan forekomme en række AVU- eller FVU-fag i forlængelse af hinanden. Det bemærkes, at hensigten med OBU ligeledes kan have som hensigt, at den unge påbegynder et andet forløb efterfølgende. Den nederste række viser, at der er en betydelig del af de unge på ungdomsuddannelserne, der falder fra for derefter at starte på et forberedende tilbud.

Tabel 3

De unges forløb efter afsluttet/afbrudt forberedende tilbud

	Grundskole 7.-9. klasse	10. klasse	Højskoler og ungdomshøjskoler	Frie fagskoler, produktionsskoler og EGU	AVU, FVU, OBU og ungdomsskoler	STU	Påbegynder ungdomsuddannelse (UUD)	Tager ikke flere forløb, frem til de fylder 23. år eller opnår ungdomsuddannelse
Grundskole 7.-9. klasse	51%	25%	0%	1%	1%	0%	22%	0%
10. klasse	1%	6%	0%	6%	4%	1%	81%	2%
Højskoler og ungdomshøjskoler	0%	0%	24%	13%	13%	3%	32%	15%
Frie fagskoler, produktionsskoler og EGU	1%	2%	1%	21%	16%	1%	47%	11%
AVU, FVU, OBU og ungdomsskoler	0%	1%	1%	6%	48%	1%	30%	13%
STU	0%	1%	2%	4%	11%	1%	7%	74%
Ungdomsuddannelser	0%	0%	0%	4%	4%	0%	35%	56%

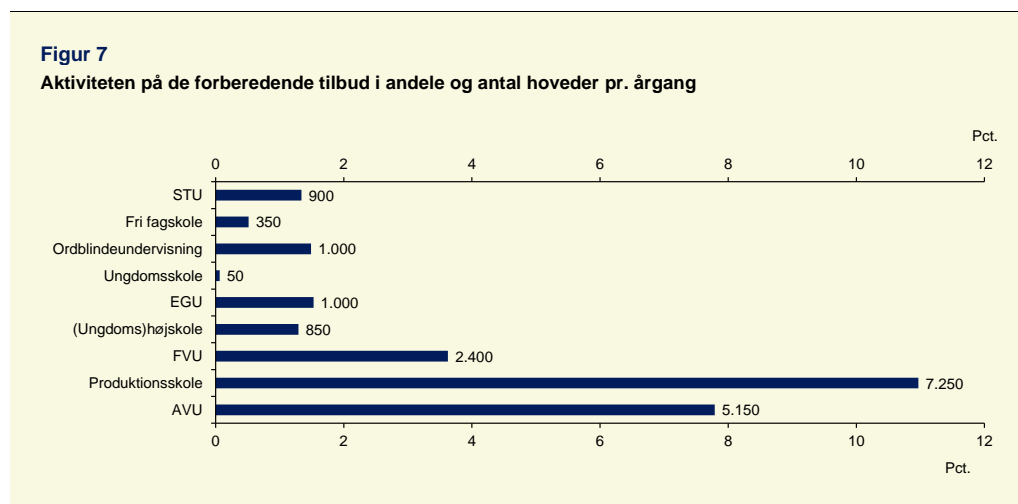
Anm.: Tabellen skal læses som en transitionsmatrix over de unges bevægelser gennem uddannelsessystemet.

Optegnet i rækkerne er de tilbud, de unge afgår fra, og optegnet i søjlerne er de tilbud, de unge starter på som det næste. Cellerne skal således læses som følger: Så stor en andel af dem, der netop har afsluttet eller afbrudt et forløb i tilbuddet i *rækken*, tager et forløb i tilbuddet i *søjlen* som det næste. Grundet afrunding

summer rækkerne ikke nødvendigvis til 100 pct. Forløb som er på samme uddannelse og som er tidsmæssigt overlappende er slået sammen til ét forløb.

Kilde: Sekretariatets egne beregninger på Lovmodellens datagrundlag pba. fuldtællinger af hele befolkningen.

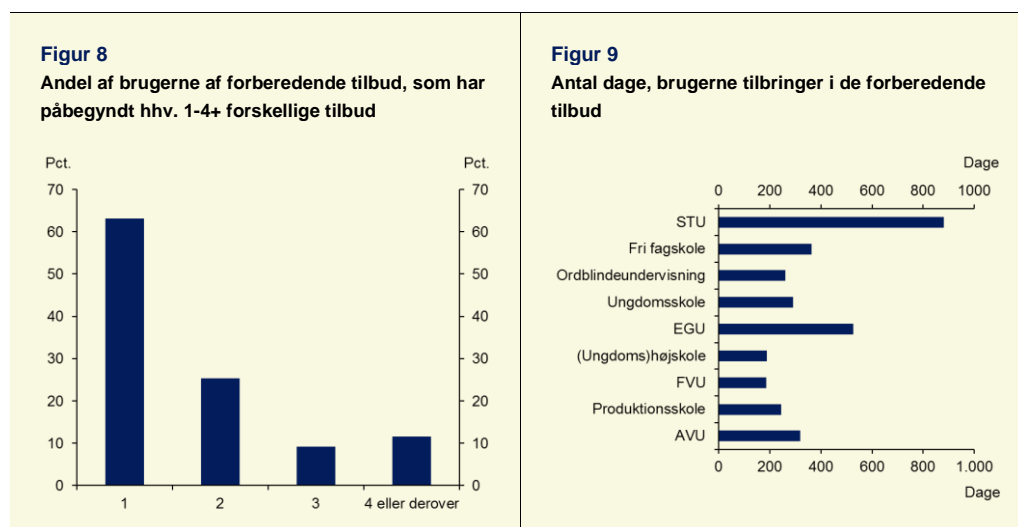
Det hyppigst anvendte forberedende tilbud er produktionsskole, som bliver benyttet af hver tiende unge, *jf. figur 7*. AVU og FVU er de næstmest benyttede tilbud.

Anm.: Antal personer pr. årgang, der har brugt det pågældende tilbud er ligeledes markeret. Frie fagskoler dækker kun over korte og lange forløb, produktionsskole er ekskl. 10. klasse og ungdomsskole dækker kun over forløb uden klassebetegnelse. STU blev oprettet i 2007, og det har derfor ikke været muligt at benytte STU i hele dataperioden, idet den yngste årgang var 16 år, da STU blev oprettet, hvor den ældste årgang var 18 år.

Kilde: Sekretariatets egne beregninger på Lovmodellens datagrundlag pba. fuldtællinger af hele befolkningen.

Brugerne af forberedende tilbud påbegynder ofte mere end et tilbud. Omkring én ud af fire brugere – svarende til mere end 3.000 unge pr. årgang – har påbegyndt to forskellige tilbud. Omkring 11 pct. af brugerne – svarende til 300 unge pr. årgang– har taget fire forskellige tilbud eller derover, *jf. figur 8*.

Anm.: Forberedende tilbud er defineret som ophold på frie fagskoler (korte og lange forløb), forløb på produktionsskoler (ekskl. 10. klasse), ophold på (ungdoms)højskoler, AVU, FVU, OBU, STU, EGU og forløb på ungdomsskoler uden klasseangivelse.

Kilde: Sekretariatets egne beregninger på Lovmodellens datagrundlag pba. fuldtællinger af hele befolkningen.

Brugerne af de forberedende tilbud tilbringer i gennemsnit lidt over et halvt år i de forberedende tilbud, *jf. figur 9*. Derudover er der en tydelig variation i tiden, der bliver brugt i de forskellige forberedende tilbud. I STU bruger de unge i gennemsnit knap tre år i tilbuddet, hvilket afspejler, at STU er normeret til netop 3 år. Det samme gør sig gældende for EGU, der er normeret til 2 år, hvilket ligeledes afspejles i den gennemsnitlige tid brugt i tilbuddet.

Det bemærkes dog, at frafald fra de forberedende tilbud i nogle tilfælde kan betragtes som positivt, hvis den unge i stedet starter på en ungdomsuddannelse¹⁵ eller kommer i beskæftigelse. Data viser imidlertid, at sådanne afbrud sjældent gør sig gældende, da de fleste unge bliver i EGU og STU ”tiden ud”. Det vil sige, at selvom det er en relativt lille andel af de unge, der benytter sig af disse to tilbud, har det en stor betydning for de unges samlede tid i det forberedende system,

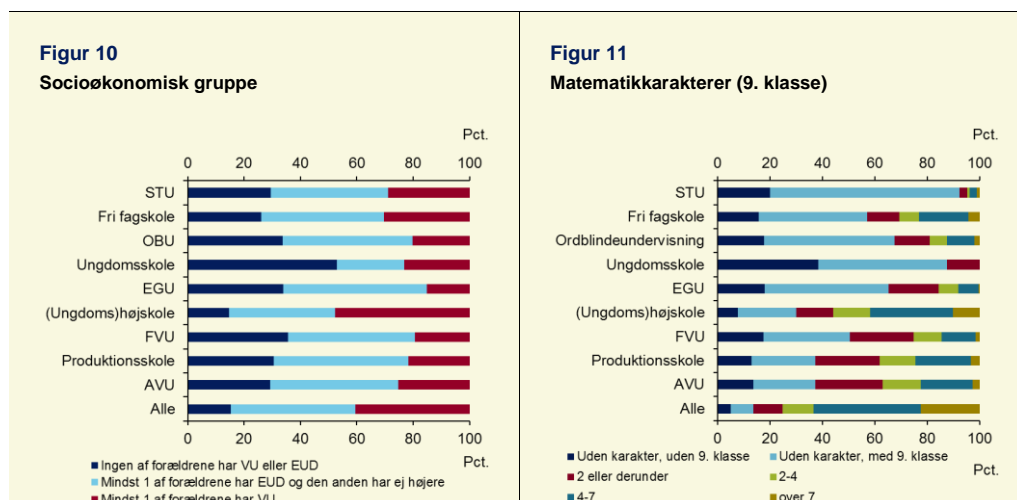
Brugere af de forberedende tilbuds karakteristika

Der er ikke et entydigt mønster i, hvordan de forberedende tilbud bliver brugt i de unges forløb. Således viser data, at der er mere end 200 forskellige kombinationer af de ni forberedende tilbud. M.a.o. bruger de unge de forberedende tilbud på mere end 200 forskellige måder.

Der er heller ikke et entydigt mønster i, hvilke unge der bruger hvilke tilbud, *jf. figur 10 og 11*. Dette kan ses ved, at matematikkarakterer, socioøkonomisk baggrund mv. varierer meget lidt på tværs for brugerne af de forskellige tilbud. Forklaringen er højst sandsynligt, at en stor del af målgruppen anvender flere af tilbuddene, hvorfor brugergrupperne for de enkelte tilbud overlapper.

---

¹⁵ Afgrænsningen af ungdomsuddannelser følger Danmarks Statistiks opdeling af uddannelser med undtagelse af EGU, der af Danmarks Statistik opgøres som en ungdomsuddannelse. Dvs. ordinære ungdomsuddannelser som XX og ekskl. EGU og STU, som i analysen regnes for at være forberedende tilbud.

Anm.: Forberedende tilbud er defineret som ophold på frie fagskoler (korte og lange forløb), forløb på produktionsskoler (ekskl. 10. klasse), ophold på højskoler eller ungdomshøjskoler, AVU, FVU, OBU, STU, EGU og forløb på ungdomsskoler uden klasseangivelse. Figur 8: Hvis der ikke findes information om mindst én forældre er den unge udeladt fra opgørelsen. Figur 9: Hvis de unge har aflagt 9.-klassesprøver i mere end et skoleår, benyttes information fra det første. "Uden karakter og uden 9. klasse" dækker over unge, som ikke har en karakter, fordi de ikke har været indskrevet i en 9. klasse i maj måned i nogen år. "Uden karakter men med 9. klasse" dækker over elever, som ikke har aflagt 9.-klassesprøver, men som har været indskrevet i en 9. klasse i maj måned i mindst ét år.

Kilde: Sekretariatets egne beregninger på Lovmodellens datagrundlag pba. fuldtællinger af hele befolkningen.

Det bemærkes dog, at brugere af højskoler adskiller sig fra brugerne af de resterende forberedende tilbud, da disse generelt er mere ressourcestærke.

Dertil kommer, at brugerne af ungdomsskoler (uden klasseangivelse) er mindre ressourcestærke end de andre unge. Dette skal dog ses i lyset af, at der er meget få unge i denne gruppe.

Det er endvidere kendetegnende for brugerne af STU, at de for hovedparten ikke har karakterer fra folkeskolen, men at deres socioøkonomiske baggrund kun afviger fra landsgennemsnittet i relativt begrænset omfang. Én forklaring på dette er, at STU er et tilbud målrettet udviklingshæmmede og andre unge med særlige behov, der på grund af deres funktionsnedsættelse normalt ikke vil kunne gennemføre en traditionel ungdomsuddannelse.

4. Unge i kontakt med beskæftigelsesindsatsen

I dette afsnit skitseres de unge, der har været i kontakt med beskæftigelsesindsatsen. Formålet er dels at undersøge, hvor mange brugere af forberedende tilbud modtager en ydelse i regi af beskæftigelsesindsatsen og dels i hvilken grad de forberedende tilbud bliver brugt i regi af beskæftigelsesindsatsen.

Som det fremgik indledningsvis, har nogle af de unge været meldt ledige og modtaget kontanthjælp i perioden, inden de fylder 23 år eller gennemfører en ungdomsuddannelse, *jf. figur 1*.

Jobcentrene har ansvaret for de 18-30-årige, som ikke har gennemført en ungdomsuddannelse og som er meldt ledige. Jobcentrene kan i forbindelse med den unges

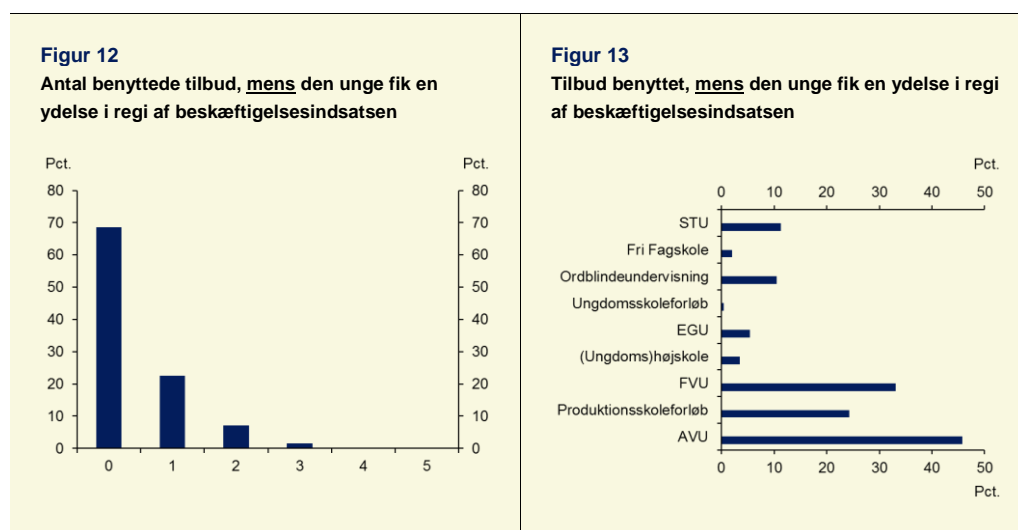

aktiveringsindsats benytte sig af FVU, AVU, EGU, de frie fagskoler samt produktionskolerne.¹⁶

Det bemærkes, at unge ledige under 30 år i dag ville modtage ydelsen ”uddannelseshjælp”, hvis de ikke har gennemført en ungdomsuddannelse. Ydelsen ”uddannelseshjælp” er dog først trådt i kraft med kontanthjælpsreformen pr. 1. januar 2014, og der er således ikke data for disse unges forløb. I stedet ses der på unge, som har modtaget kontanthjælp mv.¹⁷

Typer af forberedende tilbud

Størstedelen af de unge på kontanthjælp (70 pct.) bruger *ikke* et forberedende tilbud, *jf. figur 12*. De resterende tager ét eller flere tilbud, mens de modtager kontanthjælp. For disse unge er forløbene i de forberedende tilbud således en del af deres beskæftigelsesindsats. Disse unge tager særligt AVU, FVU og produktionsskoleforløb, *jf. figur 13*.

Anm.: Forberedende tilbud er defineret som ophold på frie fagskoler (korte og lange forløb), forløb på produktionsskoler (ekskl. 10. klasse), ophold på højskoler eller ungdomshøjskoler, AVU, FVU, OBU, STU, EGU og forløb på ungdomsskoler uden klasseangivelse.

Kilde: Sekretariatets egne beregninger på Lovmodellens datagrundlag pba. fuldtællinger af hele befolkningen.

Data er som sagt baseret på de unges forløb inden kontanthjælpsreformen. Det er således sandsynligt, at en større andel af de unge på uddannelseshjælp i dag vil anvende forberedende tilbud, herunder FVU og AVU.

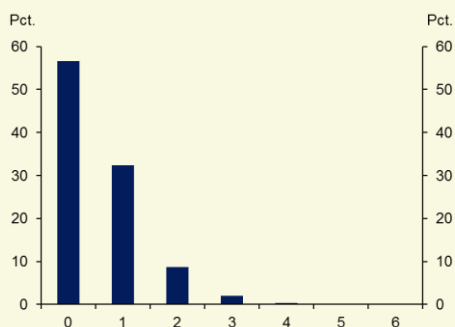
Samtidig bemærkes det, at knap halvdelen af de unge, som modtager en ydelse i regi af beskæftigelsesindsatsen har taget forberedende tilbud, *inden* de modtog kontanthjælp første gang. For disse unge gælder det, at de fleste har taget ét tilbud inden de blev meldt ledige, *jf. figur 14*, hvor langt størstedelen af disse unge har været på produktionsskole, *jf. figur 15*.

¹⁶ Jobcentret kan i dag også benytte sig af den kombinerede ungdomsuddannelse (KUU), der dog ikke indgår i denne analyse.

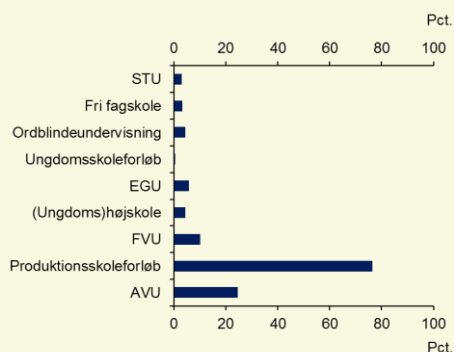
¹⁷ Udover kontanthjælp medtages integrationsydelse og starthjælp.

Figur 14

Antal benyttede tilbud, inden den unge fik en ydelse i regi af beskæftigelsesindsatsen

Figur 15

Tilbud benyttet, inden den unge fik en ydelse i regi af beskæftigelsesindsatsen

Anm.: Frie fagskoler dækker kun over korte og lange forløb, produktionsskole er ekskl. 10. klasse og ungdomsskole dækker kun over forløb uden klassebetegnelse. Uddannelsesstatus er målt december det år, den unge fyldte 23 år.

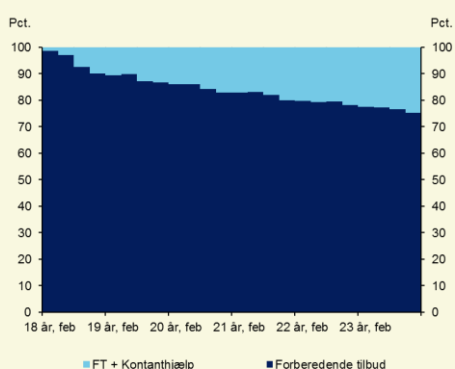
Kilde: Sekretariatets egne beregninger på Lovmodellens datagrundlag pba. fuldtællinger af hele befolkningen.

Unge på kontanthjælp i forberedende tilbud

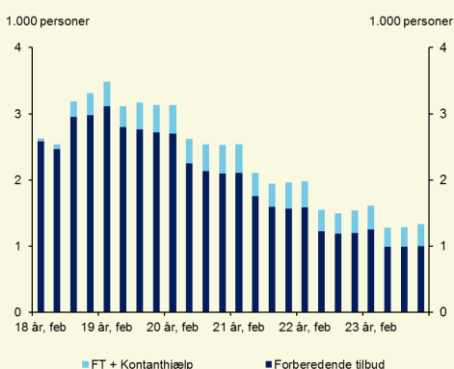
Hver femte unge over 18 år på de forberedende tilbud modtager kontanthjælp. Jo ældre de unge bliver, des større er andelen, som modtager kontanthjælp. Således modtager omkring 10 pct. af de 18-årige unge i forberedende tilbud kontanthjælp. Denne andel er knap 30 pct. for de 23-årige unge i forberedende tilbud, jf. figur 16.

Figur 16

Andelen af unge i forberedende tilbud med en ydelse i regi af beskæftigelsesindsatsen

Figur 17

Gns. antal unge pr. årgang i forberedende tilbud med en ydelse i regi af beskæftigelsesindsatsen

Anm.: Kontanthjælp dækker også den daværende starthjælp og integrationsydelse.

Kilde: Sekretariatets egne beregninger på Lovmodellens datagrundlag pba. fuldtællinger af hele befolkningen.

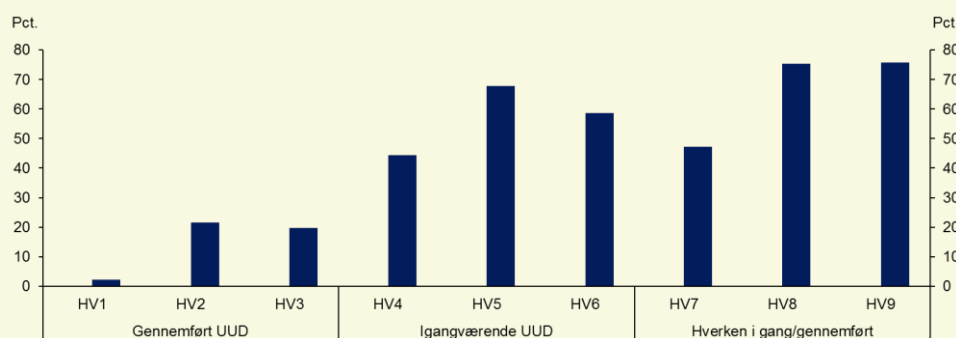
Denne stigning skal ses i lyset af, at færre unge samlet set anvender forberedende tilbud, i takt med at gruppen bliver ældre. *Antallet* af unge, der modtager kontanthjælp i de forberedende tilbud er således relativt konstant, og falder ikke med de unges alder. For alle aldersgrupper er der således omkring 300-400 unge pr. årgang i det

forberedende system, som modtager en ydelse i regi af beskæftigelsesindsatsen, *jf. figur 17*.

På tværs af hovedveje tegner der sig et klart billede: jo ”højere numerisk” hovedvej, des højere andel af de unge, der har modtaget kontanthjælp, *jf. figur 18*. Således har to pct. af de unge i hovedvej 1 (unge, som opnår ungdomsuddannelse og ikke har benyttet sig af forberedende tilbud) modtaget en ydelse. Det samme gælder for omkring 76 pct. af de unge i hovedvej 8 og 9 (brugere af forberedende tilbud, som hverken er i gang med eller har færdiggjort en ungdomsuddannelse som 23-årige).

Figur 18

Andel (fordelt på hovedveje), som har modtaget kontanthjælp inden færdiggørelse af ungdomsuddannelse eller inden udgangen af det år, de fylder 23 år

Anm.: Kontanthjælp dækker også over den daværende starthjælp og integrationsydelse. HV1-9 er beskrevet i figur 2.

Det bemærkes, at unge først kan modtage kontanthjælp, når de fylder 18 år.

Kilde: Sekretariatets egne beregninger på Lovmodellens datagrundlag pba. fuldtællinger af hele befolkningen.

5. De unges beskæftigelse

I dette afsnit beskrives alle 200.000 unges beskæftigelsesgrad, efter de er gået ud af grundskolen. Formålet er dels at undersøge det generelle beskæftigelsesbillede for alle unge, og dernæst at undersøge om der generelt er forskel på unge i forberedende tilbud og unge, der er i beskæftigelse.

Som det fremgik indledningsvis, *jf. figur 1*, er en del af de unge i beskæftigelse efter grundskolen. Det er derfor relevant at undersøge, hvilke unge der er i beskæftigelse, herunder om unge, der ikke har gennemført en ungdomsuddannelse (eller er i færd hermed som 23-årige), er beskæftigede i stedet for.

Analysen viser, at omkring 25 pct. af de unge, som hverken har gennemført eller er i gang med en ungdomsuddannelse det år, de fylder 23 (hovedvej 7-9), er i beskæftigelse samme år, *jf. den gule markering i figur 19*. Det betyder samtidig, at 75 pct. af denne gruppe unge enten er ledige, udenfor arbejdsstyrken eller fortsat er i gang med et forløb i forberedende tilbud. Disse tal indikerer således, at beskæftigelse *ikke* bliver brugt som et alternativ af gruppen af unge, der ikke har gennemført en ungdomsuddannelse eller er i færd hermed som 23-årige.

Det bemærkes, at beskæftigelse her defineres som beskæftigelse, hvor den unge ikke samtidig har været i uddannelse, modtaget indkomsterstøttende overførelser. Det vil sige, at ”beskæftigelse” i regi af de forberedende tilbud (fx under EGU) eller beskæftigelsestilbud i regi af beskæftigelsesindsatsen (virksomhedspraktik, nytteindsats og løntilskud) ikke indgår i analysen.

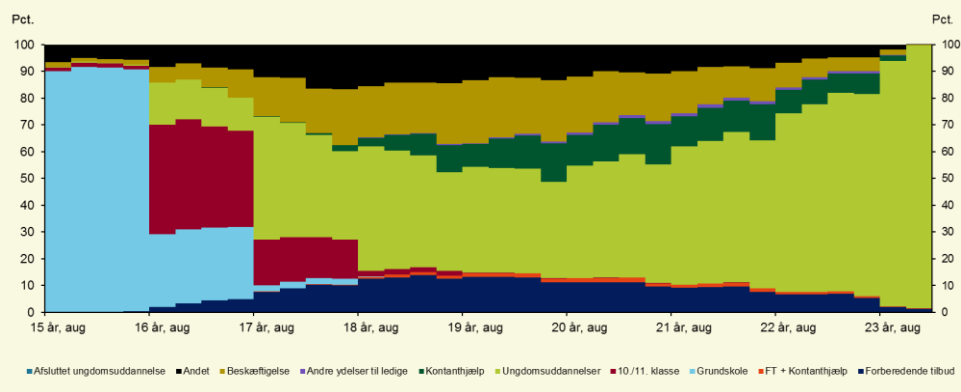
Unge, der ikke har færdiggjort en ungdomsuddannelse som 23-årige (hovedveje 4-9), har en højere beskæftigelsesgrad end unge, der har gennemført en ungdomsuddannelse som 23-årige, *jf. de gule markeringer i figur 19 og 20 samt figur 21*. Dette skal dog også ses i lyset af, at de unge uden en ungdomsuddannelse har haft relativt mere tid til beskæftigelse, end unge, der har brugt tid i en ungdomsuddannelse.

Anm.: Fordelingen af de unges hovedaktiviteter vist for februar, maj, august og november; fra august det år, den unge fyldte 15, frem til november det år, den unge fyldte 23. Forberedende tilbud er defineret som ophold på frie fagskoler (korte og lange forløb), forløb på produktionsskoler (ekskl. 10. klasse), ophold på højskoler eller ungdomshøjskoler, AVU, FVU, OBU, STU, EGU og forløb på ungdomsskoler uden klasseangivelse. ”Andet” dækker bl.a. over unge på førtidspension, revalidering, unge, som er flyttet til udlandet, eller unge, som ikke kan indplaceres i de andre kategorier. Beskæftigelse dækker her over en måned med A-indkomst, hvor den unge ikke samtidig har været i uddannelse eller modtaget kontanthjælp eller andre indkomsterstøttende ydelser. Kontanthjælp dækker også den daværende starthjælp og integrationsydelse.

Kilde: Sekretariatets egne beregninger på Lovmodellens datagrundlag pba. fuldtællinger af hele befolkningen.

Figur 19

Aktivitet over alder for unge, som er i gang med en ungdomsuddannelse det år, de fylder 23 (hovedveje 4-6)

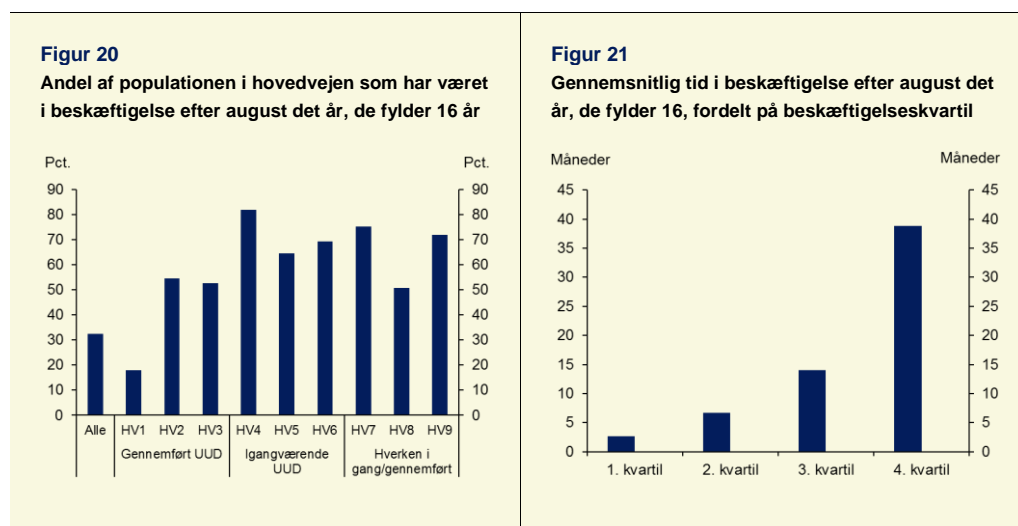
Anm.: Fordelingen af de unges hovedaktiviteter vist for februar, maj, august og november; fra august det år, den unge fyldte 15, frem til november det år, den unge fyldte 23. Forberedende tilbud er defineret som ophold på frie fagskoler (korte og lange forløb), forløb på produktionsskoler (ekskl. 10. klasse), ophold på højskoler eller ungdomshøjskoler, AVU, FVU, OBU, STU, EGU og forløb på ungdomsskoler uden klasseangivelse. ”Andet” dækker bl.a. over unge på førtidspension, revalidering, unge, som er flyttet til udlandet, eller unge, som ikke kan indplaceres i de andre kategorier. Beskæftigelse dækker her over en måned med A-indkomst, hvor den unge ikke samtidig har været i uddannelse eller modtaget kontanthjælp eller andre indkomsterstøttende ydelser. Kontanthjælp dækker også den daværende starthjælp og integrationsydelse.

Kilde: Sekretariatets egne beregninger på Lovmodellens datagrundlag pba. fuldtællinger af hele befolkningen.

Blandt de unge, som har været i beskæftigelse, efter de har forladt grundskolen, er der stor variation i, hvor lang tid, de har været i beskæftigelse.¹⁸ Blandt de 25 pct.,

¹⁸ Beskæftigelse er her defineret som minimum to sammenhængende måneder med beskæftigelse. Beskæftigelse dækker over enhver A-indkomst indberetning uanset timetal. Beskæftigelseskvartilerne er baseret på det udsnit af population, der har haft beskæftigelse. Kun beskæftigelse fra og med august det år, individet fylder 16, er medregnet.

som har været mindst beskæftigede, drejer det sig blot om et par måneder, hvorimod de 25 pct., som har været mest beskæftigede, i gennemsnit har mere end tre års beskæftigelse, *jf. figur 22*.

Anm.: Beskæftigelse defineres her som minimum to sammenhængende måneder med beskæftigelse og hvor den unge ikke samtidig er i uddannelse eller modtager indkomsterstøttende ydelser fra det offentlige. Beskæftigelse dækker over enhver A-indkomst-indberetning uanset timetal. Beskæftigelseskvartilerne er baseret på det udsnit af population, der har haft beskæftigelse. Kun beskæftigelse fra og med august det år, individet fylder 16, er medregnet.

Kilde: Sekretariatets egne beregninger på Lovmodellens datagrundlag pba. fuldtællinger af hele befolkningen.

Tidspunkt for beskæftigelse i de unges forløb

Størstedelen af beskæftigelsen (70 pct.) ligger efter første påbegyndelse af en ungdomsuddannelse. Dette kan være et udtryk for, at de unge starter på en ungdomsuddannelse lige efter grundskolen og først senere ser beskæftigelse som et alternativ til uddannelse, *jf. figur 23*. Det kan også være et udtryk for, at det kan være svært for mange unge at finde ordinær beskæftigelse lige efter grundskolen, og at det derfor først er et reelt alternativ, når de er lidt ældre. Analysen kan imidlertid ikke konkludere på årsager hertil.

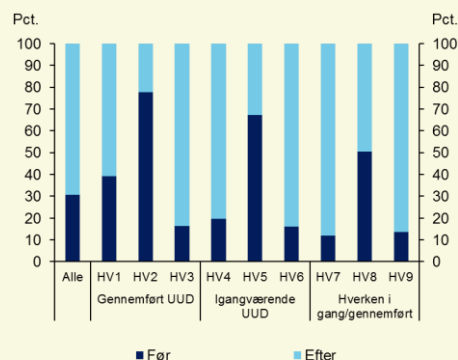
Et lignende billede ses i *figur 24*. Unge, hvis første uddannelsesaktivitet efter grundskolen er et forberedende tilbud (hovedvej 2, hovedvej 5 og hovedvej 8), er generelt kendetegnet ved at have benyttet forberedende tilbud før beskæftigelse, hvilket igen understøtter hypotesen om, at de unge afsøger uddannelsesvejen før beskæftigelsesvejen.

Brug af forberedende tilbud blandt unge på tværs af beskæftigelsesomfang

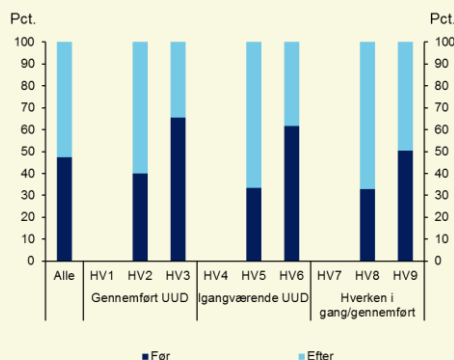
Unge helt uden beskæftigelse tager generelt færre forberedende tilbud end unge med beskæftigelse. Derimod påbegynder unge med høj beskæftigelse ikke betydeligt færre forberedende tilbud end unge med mindre beskæftigelse, ligesom de ikke bruger betydeligt mindre tid i de forberedende tilbud, *jf. figur 25 og 26*. Dette indikerer, at de unges beskæftigelsesgrad ikke ændrer omfanget af deres aktivitet i forberedende tilbud.

Figur 22

Andel af beskæftigelsen, som ligger før/efter første ungdomsuddannelse

Figur 23

Andel af beskæftigelsen, som ligger før/efter første forberedende tilbud

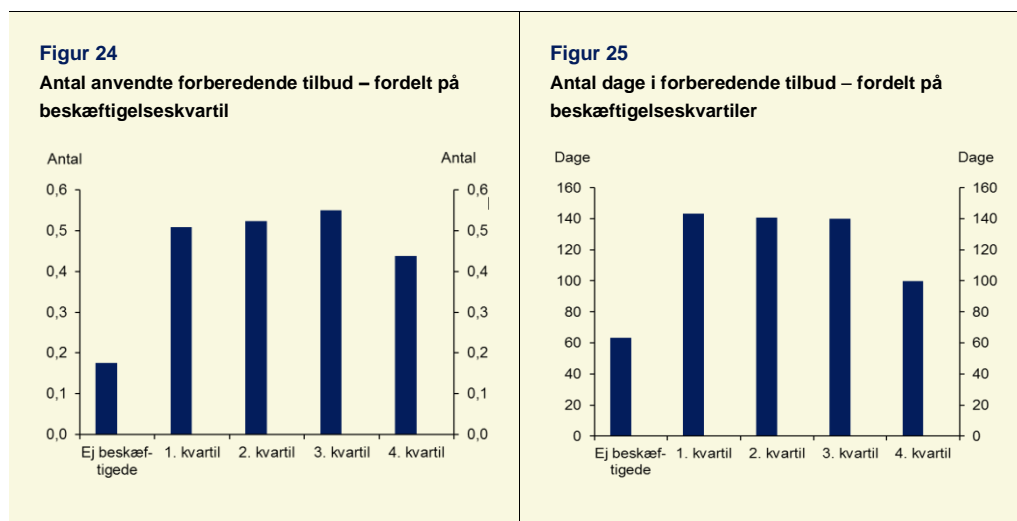
Anm.: Tallene er udregnet på baggrund af de individer, der har været i beskæftigelse og har været på et forberedende tilbud. Det er datoen for påbegyndelse af første ungdomsuddannelse, der er skæringsdato imellem ”før” og ”efter” første ungdomsuddannelse. Samme fremgangsmåde er benyttet for skæringen imellem ”før” og ”efter” første forberedende tilbud. Hovedveje 1, 4 og 7 har definatorisk ingen forberedende tilbud.

Beskæftigelse defineres her som minimum to sammenhængende måneder med beskæftigelse og hvor den unge ikke samtidig er i uddannelser eller modtager indkomsterstøttede ydelser fra det offentlige.

Beskæftigelse dækker over enhver A-indkomst-indberetning uanset timetal. Kun beskæftigelse fra og med august det år, individet fylder 16, er medregnet.

Kilde: Sekretariatets egne beregninger på Lovmodellens datagrundlag pba. fuldtællinger af hele befolkningen.

Det kan derfor ikke på baggrund af denne analyse konkluderes, at unge ville have været mere i beskæftigelse, hvis ikke de havde brugt tid i forberedende tilbud. Blandt de unge, der ikke har beskæftigelse, er mange unge fra hovedvej 1, som er gået igennem uddannelsessystemet uden brug af forberedende tilbud og uden pauser med ordinær beskæftigelse.

Anm.: Beskæftigelse defineres her som minimum to sammenhængende måneder med beskæftigelse og hvor den unge ikke samtidig er i uddannelser eller modtager indkomsterstøttende ydelser fra det offentlige.

Beskæftigelse dækker over enhver A-indkomst-indberetning uanset timetal. Beskæftigelseskvartilerne er baseret på det udsnit af population, der har haft beskæftigelse. Kun beskæftigelse fra og med august det år, individet fylder 16, er medregnet. Forberedende tilbud er defineret som ophold på frie fagskoler (korte og lange forløb), forløb på produktionsskoler (ekskl. 10. klasse), ophold på højskoler eller ungdomshøjskoler, AVU, FVU, OBU, STU, EGU og forløb på ungdomsskoler uden klasseangivelse.

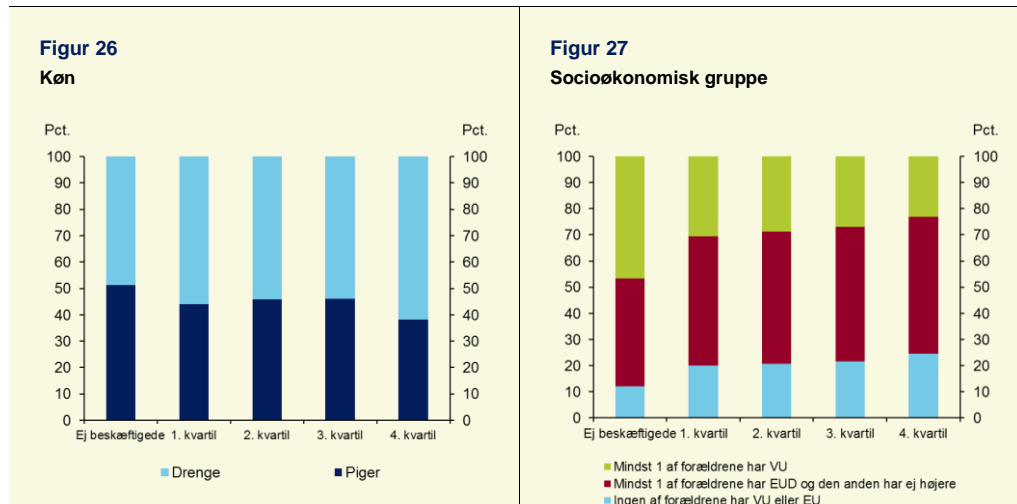
Kilde: Sekretariatets egne beregninger på Lovmodellens datagrundlag pba. fuldtællinger af hele befolkningen.

Unge i beskæftigelse

Samlet set er drenge marginalt mere beskæftigede end piger, *jf. figur 27*. Unge med beskæftigelse har typisk en dårligere socioøkonomisk baggrund end unge, som ikke har været i beskæftigelse.

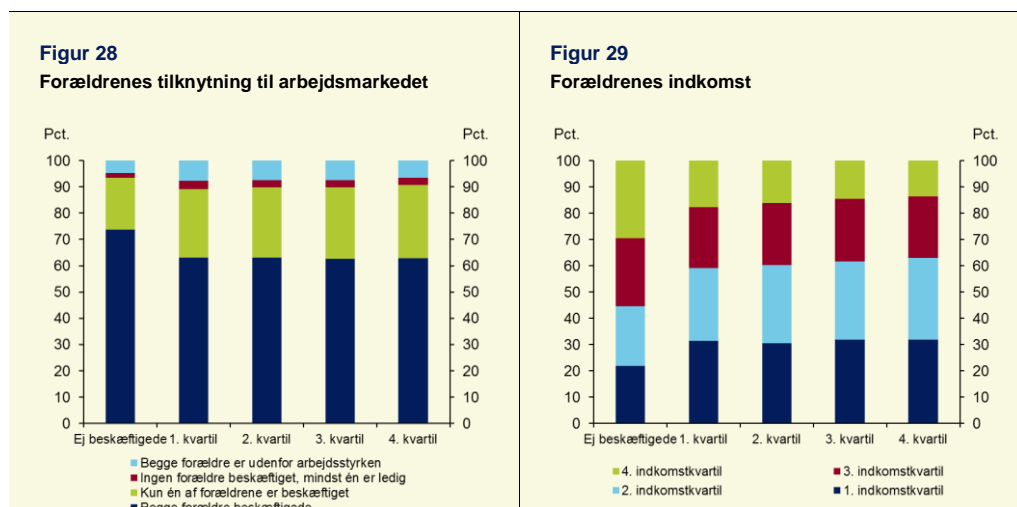
De unges socioøkonomiske baggrund varierer ikke med, *hvor meget* beskæftigelse de har, men blot med, *om* de har beskæftigelse eller ej. Det skal ses i lyset af, at der er mange unge fra hovedvej 1, som ikke har haft beskæftigelse og som har en stærk socioøkonomisk baggrund. Forældrenes indkomst, beskæftigelsesstatus og uddannelsesniveau mv. er således ikke markant anderledes blandt unge med lidt eller meget beskæftigelse, *jf. figur 28, 29 og 30*.

Det tyder altså på, at unge med en stærk socioøkonomisk baggrund ikke har perioder med beskæftigelse og i stedet går lige igennem uddannelsessystemet. For dem, som bruger tid i beskæftigelse, ser der ikke ud til at være en sammenhæng imellem deres baggrund og, hvor lang tid de bruger i beskæftigelse. Disse figurer falder derfor i tråd med ovennævnte: Unge med meget hhv. lidt beskæftigelse har den samme anvendelse af forberedende tilbud.

Anm.: Beskæftigelse defineres som minimum to sammenhængende måneder med beskæftigelse. Beskæftigelse dækker over enhver A-indkomst-indberetning uanset timetal. Beskæftigelseskvartilerne er baseret på det udsnit af populationen, der har haft beskæftigelse. Kun beskæftigelse fra og med august det år, individet fylder 16, er medregnet. De unges familieforhold er målt det år, de fyldte 14 år.

Kilde: Sekretariatets egne beregninger på Lovmodellens datagrundlag pba. fuldtællinger af hele befolkningen.

Anm.: De unges beskæftigelse defineres som minimum to sammenhængende måneder med beskæftigelse og hvor den unge ikke samtidig er i uddannelser eller modtager indkomsterstøttende ydelser fra det offentlige. Beskæftigelse dækker over enhver A-indkomst-indberetning uanset timetal. Beskæftigelseskvartilerne er baseret på det udsnit af populationen, der har haft beskæftigelse. Kun beskæftigelse fra og med august det år, individet fylder 16, er medtaget. Forældrenes uddannelse og indkomst er målt det år, den unge fyldte 14. Unge, hvor oplysninger om begge forældre mangler, er udeladt fra opgørelsen.

Kilde: Sekretariatets egne beregninger på Lovmodellens datagrundlag pba. fuldtællinger af hele befolkningen.

6. Sammemhæng mellem brug af forberedende tilbud og gennemført ungdomsuddannelse

I dette afsnit undersøges det, hvorvidt brugen af de forberedende tilbud øger sandsynligheden for at gennemføre en ungdomsuddannelse eller være i gang hermed som 23-årig. Det undersøges også hvorvidt brugen af forberedende tilbud øger sandsynligheden for at opnå varig beskæftigelse. Denne analyse sammenholdes samtidig med hvorvidt beskæftigelsesperioder øger sandsynligheden for at gennemføre en ungdomsuddannelse eller opnå varig beskæftigelse. Det er vigtigt at bemærke, at der er tale om korrelationsanalyser –ikke egentlige effektanalyser af de forberedende tilbud.

De forberedende tilbuds evne til at løfte unge i ungdomsuddannelse

Som beskrevet i de foregående afsnit er der stor forskel i brugen af de forberedende tilbud på tværs af de unges hovedveje. Tilbuddene bliver i langt højere grad brugt af de unge, som hverken har gennemført en ungdomsuddannelse eller er i gang hermed ultimo det år, de fylder 23.

Det kunne umiddelbart virke oplagt at foretage en sammenligning af brugerne af de forberedende tilbud med unge, der ikke har været i forberedende tilbud, med det formål at undersøge de forberedende tilbuds evne til at løfte unge videre ind i en ungdomsuddannelse. En direkte sammenligning af disse to grupper unge er imidlertid problematisk af to årsager.

For det første vil hovedparten af brugerne af de forberedende tilbud have nogle andre forudsætninger end unge, der ikke har brugt forberedende tilbud. Dette er underbygget af analyser, der viser, at unge i forberedende tilbud generelt er mindre ressourcestærke end andre unge. Denne problematik kaldes selektionseffekten.

For det andet tager en direkte sammenligning af de to ungegrupper ikke højde for, at unge som har brugt langt tid i de forbedrende tilbud helt naturligt vil have tilsvarende mindre tid til at gennemføre en ungdomsuddannelse. Der er her tale om en mekanisk sammenhæng: Unge, som bruger de forberedende tilbud, vil helt naturligt være længere tid om at gennemføre en ungdomsuddannelse. Denne problematik kaldes fastholdelseeffekten.

Det er altså nødvendigt at forholde sig til disse to problemstillinger, hvis man ønsker at undersøge sammenhængen mellem forberedende tilbud og sandsynligheden for at gennemføre en ungdomsuddannelse. Til dette formål bruges en probit-regressionsmodel, der gør det muligt at tage højde for forskelle på tværs af unge med hensyn til deres karakterer fra folkeskolen, deres etnicitet, køn, socioøkonomiske status mv., *jf. bilag 3 vedr. regressionsmodellen.*

Modellen sikrer, at brugere og ikke-brugere af forberedende tilbud har lige lang tid til at gennemføre en ungdomsuddannelse, lige lang tid til at være i forberedende tilbud og lige lang tid til at være i beskæftigelse. Konkret sikres dette ved, at modellen tager udgangspunkt i den gruppe af unge, som endnu ikke har påbegyndt ungdomsuddannelse i juni måned det år de fylder 19 år.

Der er derfor tale om en analyse af sandsynligheden for at gennemføre en ungdomsuddannelse for en helt speciel målgruppe, som selv flere år efter grundskolen ikke er påbegyndt en ungdomsuddannelse.¹⁹ Det betyder også at regressionerne laves på en mindre gruppe af unge (knap 19.000).

Denne gruppe unge er kendetegnet ved at komme fra mere uddannelsesfremmede hjem og ved at have dårligere faglige forudsætninger end andre unge. Kun 32 pct. af denne gruppe har fx ikke gennemført en ungdomsuddannelse eller er i gang hermed som 23-årige.

Analysen af denne særlige gruppe unge viser, at der er en positiv korrelation mellem brug af forberedende tilbud og sandsynligheden for, at den unge gennemfører eller er i gang med en ungdomsuddannelse som 23-årig²⁰, *jf. figur 31*.

Forklaringen på den positive korrelation kan være, at der er tale om en svag gruppe af unge, hvor alternativet til at være i et forberedende tilbud er ikke at foretage sig noget overhovedet. Korrelationen kan således ikke bruges til at sige noget generelt om betydningen af forberedende tilbud for at gennemføre en ungdomsuddannelse.

Endelig indikerer analysen, at der er en sammenhæng mellem antallet af måneder i ordinær beskæftigelse²¹ og sandsynligheden for at gennemføre en ungdomsuddannelse. Konkret viser analysen, at den marginale effekt på 0,11, betyder, at unge som har haft beskæftigelse har 11 pct.-point større sandsynlighed at have gennemført eller være i gang med en ungdomsuddannelse ultimo det år den unge fylder 23.

Sammenhæng mellem brug af forberedende tilbuds og varig beskæftigelse

Det kan anføres, at formålet med de forberedende tilbud ikke kun er at få de unge til at gennemføre en ungdomsuddannelse, men også at forberede de unge på at varetage et job på arbejdsmarkedet. Derfor er sammenhængen mellem de forberedende tilbud og sandsynligheden for at den unge kommer i varig beskæftigelse²² også blevet undersøgt.

Analysen indikerer, at der er en negativ korrelation mellem brug af de forberedende tilbud og sandsynligheden for at være i beskæftigelse, når man er 24 år, *jf. figur 32*. Korrelationen er dog af en beskeden størrelsesorden. Derudover skal det bemærkes, at det er muligt at unge som har benyttet de forberedende tilbud stadig er under ud-

¹⁹ Da en stor del af disse unge har gået i 10. klasse tages der i regressionsmodellen højde for dette.

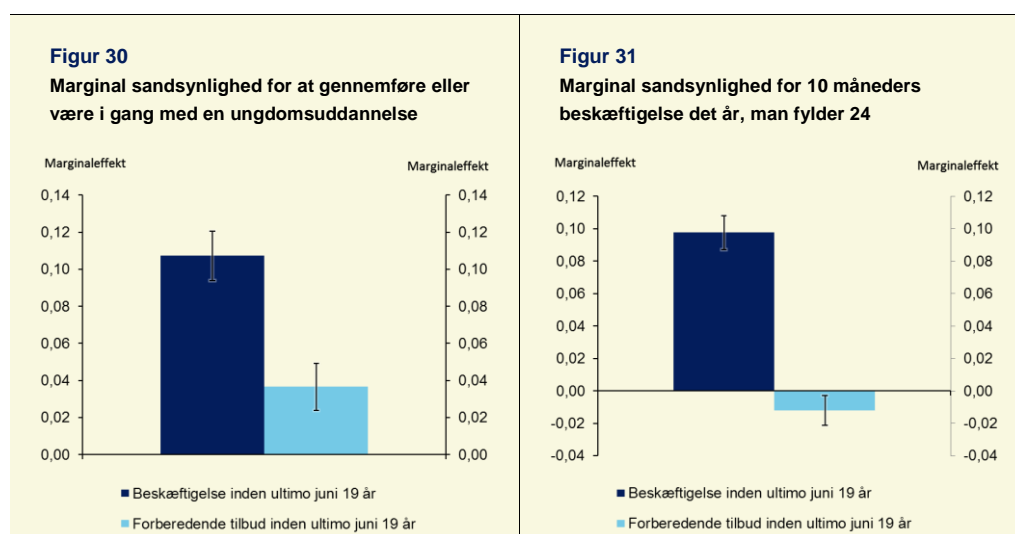
²⁰ Afgrænsningen af ungdomsuddannelser følger Danmarks Statistiks opdeling af uddannelser med undtagelse af EGU, der af Danmarks Statistik opgøres som en ungdomsuddannelse. Unge som starter i en videregående uddannelse uden at have gennemført en ungdomsuddannelse, kodes til at have afsluttet en ungdomsuddannelse den dag de starter den videregående uddannelse.

²¹ Beskæftigelse opgøres som måneder med A-indkomst, hvor den unge ikke samtidig er under uddannelse, i aktivering eller modtager indkomsterstøttede overførelser fra det offentlige. Da der for juli måned ikke kan skelnes mellem et fritidsarbejde, som den unge har henover en sommerferie, eller om der er tale om ordinær beskæftigelse, medregnes beskæftigelse i juli måned ikke i antallet af måneder med ordinær beskæftigelse.

²² Med varig beskæftigelse menes, at den unge har mindst 10 måneders beskæftigelse med minimum 130 løntimer pr. måned (svarende til 30 timer om ugen) det år, vedkommende fylder 24.

dannelse og derfor kun i ringe grad har mulighed for at være i varig beskæftigelse det år de fylder 24.²³

Analysen indikerer også, hvis den unge i løbet af sit forløb har været beskæftiget frem til, at han/hun er 19 år, er der større sandsynlighed for, at vedkommende er i varig beskæftigelse som 24-årig. Det skal dog igen bemærkes, at en del af dem, som ikke er i beskæftigelse det år, de fylder 24, alternativt kan være i uddannelse. Det er særlig sandsynligt, at gruppen, som har taget en gymnasial ungdomsuddannelse er i gang med en videregående uddannelse på dette tidspunkt.

Anm.: Probit-estimationer af sandsynligheden for færdiggjort ungdomsuddannelse senest det år, den unge fylder 23. I regressionerne er der kontrolleret for en række baggrundskarakteristika og de unges karakterer fra 9. klasse, *jf. fuld liste i bilag 3 vedr. regressionsmodellen*. Koefficienterne i figuren er gennemsnitlige marginale effekter. Forberedende tilbud er defineret som ophold på frie fagskoler (korte og lange forløb), forløb på produktionsskoler (ekskl. 10. klasse), ophold på højskoler eller ungdomshøjskoler, AVU, FVU, OBU, STU, EGU og forløb på ungdomsskoler uden klasseangivelse. Beskæftigelse dækker her over måneder med A-indkomst, hvor den unge ikke samtidig har været i uddannelse eller modsatget kontanthjælp eller andre indkomsterstøttende ydelser. Regressionerne er baseret på 18.789 observationer.

Kilde: Sekretariatets egne beregninger på Lovmodellens datagrundlag pba. fuldtællinger af hele befolkningen.

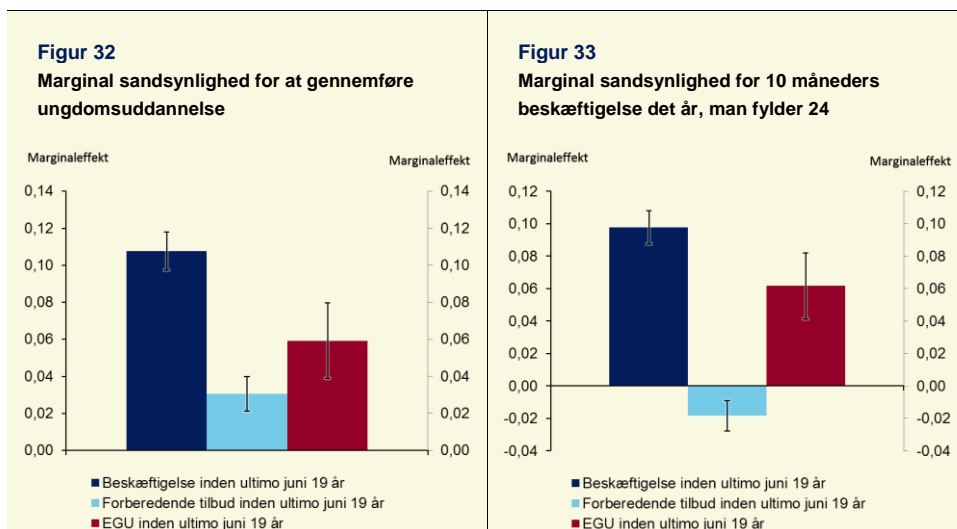
Særskilt analyse af EGU

I dette afsnit foretages en særskilt analyse af sandsynligheden for at gennemføre en ungdomsuddannelse eller opnå varig beskæftigelse ved at have været i EGU. EGU er det mest omfangsrige forberedende tilbud, idet forløbet varer to år og består både af skoleforløb på mellem 20 og 40 uger og et praktikforløb på virksomheder på mellem 40 og 100 uger. Til forskel fra specielt AVU og FVU, er der således i EGU'en en mere praktisk tilgang til undervisningen.

Analysen indikerer, at der er en stærk positiv korrelation mellem måneder tilbragt i EGU og sandsynligheden for at gennemføre eller være i gang med en ungdomsuddannelse, *jf. figur 33*. På samme måde ses der en positiv korrelation mellem antallet af måneder på EGU og sandsynligheden for at være i beskæftigelse som 24-årig, *jf. figur*

²³ Der er her testet sammenhængen mellem alle forberedende tilbud under ét, det kunne tænkes at specielt STU elever er med til at trække korrelationen i en negativ retning. Der er derfor estimeret modeller hvor alle STU elever udelades, disse estimationer giver resultater af samme størrelsesorden, og der er derfor ingen grund til at tro at resultaterne er drevet af STU elever, *jf. bilag 3*.

34. Dette skal ses i lyset af, at der ikke ser ud til at være nogen positiv sammenhæng mellem tid tilbragt i de resterende forberedende tilbud og sandsynligheden for komme i varig beskæftigelse.

Anm.: Probit-estimationer af sandsynligheden for færdiggjort ungdomsuddannelse senest det år, den unge fylder 23. I regressionerne er der kontrolleret for en række baggrundskarakteristika og de unges karakterer fra 9. klasse, jf. fuld liste i bilag 3 vedr. regressionsmodellen. Koefficienterne i figuren er gennemsnitlige marginale effekter. Forberedende tilbud er defineret som ophold på frie fagskoler (korte og lange forløb), forløb på produktionsskoler (ekskl. 10. klasse), ophold på højskoler eller ungdomshøjskoler, AVU, FVU, OBU, STU, EGU og forløb på ungdomsskoler uden klasseangivelse. Beskæftigelse dækker her over måneder med A-indkomst, hvor den unge ikke samtidig har været i uddannelse eller modtaget kontanthjælp eller andre indkomsterstøttende ydelser. Regressionerne er baseret på 18.789 observationer.

Kilde: Sekretariatets egne beregninger på Lovmodellens datagrundlag pba. fuldtællinger af hele befolkningen.